

De ogen van Christus

Lezen: Matthéüs 26: 57-75

Tekst: Lukas 22: 61-62

Zingen:

Psalm 69: 7

Psalm 26: 2

Psalm 32: 3, 4

Psalm 31: 5, 17

Psalm 89: 7

Geliefde gemeente, bent u wel eens heel persoonlijk door Christus aangezien? Wij worden zondag in, zondag uit aangesproken door de Heere, zoals Calvijn zegt, in Zijn wet en in Zijn evangelie. Iedere keer dat dat Woord tot ons komt, worden we aangesproken. En niet alleen vanuit het Woord, maar zelfs, zoals Calvijn opmerkt, door het gezang van de vogeltjes in de vroege morgen spreekt de Heere tot ons in de natuur. Maar bent u onder de prediking van dat Woord ook al eens heel persoonlijk door Christus aangezien, zoals dat hier in de letterlijke zin bij Petrus gebeurde, toen de Heilige Geest daarin meekwam en Petrus' hart verbroken werd?

Wat dat precies is, als de Heere een mens zo aanziet, dat willen we met de hulp van de Heere vanuit onze tekstwoorden overdenken. We staan stil bij onze tekst uit Lukas 22, vers 61 en 62:

En de Heere, Zich omkerende, zag Petrus aan. En Petrus werd indachtig het woord des Heeren, hoe Hij hem gezegd had: Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen. En Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.

Het thema voor de prediking is **De ogen van Christus**. Wel letten op drie gedachten:

1. In de eerste plaats: wie Zijn ogen zoeken.
2. In de tweede plaats: wat Zijn ogen zeggen.
3. En in de derde plaats: waar Zijn ogen brengen.

1. Wie Zijn ogen zoeken

We worden, gemeente, deze morgen in gedachten gebracht in het paleis van de hogepriester Kajafas. Daar is de Heere Jezus naartoe gevoerd vanuit Gethsémané. We kennen de geschiedenis wel. Het moment is gekomen dat de Heere Jezus naar voren trad vanuit het duister van de hof. Voor de tweede maal heeft Hij die vraag gesteld: *Wie zoekt gij?* Het antwoord klonk: *Jezus, de Nazarener*. Toen dat voor de tweede keer aan de Heere Jezus werd gevraagd en dat antwoord werd gegeven, heeft de Heere Jezus gezegd: *Indien gij dan Mij zoekt, laat dezen heengaan*. Hij treedt als Borg naar voren. Zijn discipelen mogen vrijuit gaan. En dan staat er in de Bijbel dat Zijn discipelen alle kanten uit zijn gevlucht. Ze hebben Hem, en dat is aangrijpend, allemaal verlaten. Ook Petrus.

Petrus had gezegd: *Al zouden zij ook allen geërgerd worden, ik geenszins*. Maar dan komt er een moment dat Petrus, op de vlucht geslagen, tot een bepaalde bezinning komt, tot stilstand komt. Hij keert zich om en gaat toch terug, achter de bende aan die de Heere Jezus meevoert naar de zaal van de hogepriester. Petrus, zo staat er in Lukas 22 vers 54, *volgde van verre*. Je kunt hem in gedachten zien gaan. Het is donker, de nacht is gevallen over Jeruzalem. Een stukje voor Petrus

loopt die bende met de tempelwacht en Romeinse soldaten, die de Heere Jezus gebonden meevoeren. En Petrus loopt daar, op veilige afstand zouden wij zeggen, achteraan. Hij houdt nauwlettend de stoet voor hem in de gaten, want Petrus volgde, zo staat er in de Bijbel, *om het einde te zien*. Om te zien hoe het af zou lopen met de Heere Jezus. Zou Hij tegen de verwachtingen in misschien toch nog vrijgelaten worden? Of zou Hij veroordeeld worden? En wat zou er dan precies gebeuren?

Iemand zegt vanmorgen: dat wist Petrus toch? Had de Heere Jezus dat niet bij herhaling gezegd? Hij had Zijn lijden toch aangekondigd? Jazeker, dat had de Heere Jezus bij herhaling gedaan. Maar Petrus had er zo weinig van geloofd en zo weinig van verstaan. En nu volgt hij de Heere Jezus. Wat denkt u? Zou dat goed zijn of niet, dat Petrus de Heere Jezus volgde op deze weg? We zouden kunnen zeggen: het kwam voort vanuit liefde. Dat geloof ik wel. Petrus was hartelijk aan zijn Meester verbonden. Het kwam voort vanuit liefde en vanuit betrokkenheid op hoe het zou gaan met de Heere Jezus. En toch? De Heere Jezus had Petrus zo gewaarschuwd van tevoren dat hij Hem tot driemaal toe verloochenen zou. De Heere Jezus had het letterlijk gezegd. U kunt het lezen in Johannes 13: *Waar Ik heenga, kunt gij Mij nu niet volgen*.

Dat Petrus dan toch achter de Heere Jezus aangaat, is enerzijds vanuit liefde, vanuit een hartelijke verbondenheid die er door genade mocht zijn. Maar het is anderzijds ook in grote zelfoverschatting en in eigenwaan. Petrus had zichzelf nog zo hoog staan. Tegen de waarschuwingen in van zijn Meester gaat hij op afstand naar die zaal van de hogepriester. En als ze daar aankomen, zien we die stoet naar binnen gaan. De poort zwaait open. De Heere Jezus wordt binnengebracht. En de poort valt weer dicht. Petrus bleef buiten staan. U kunt dat in een van de andere evangeliën lezen. Daarin is Petrus ook nog een keer gewaarschuwd door de Heere. Het is niet altijd zo dat als u tegengehouden wordt op uw weg, als er dingen tegenzitten, dat dat betekent dat we per definitie niet op de goede weg zijn. De weg die in de gunst van de Heere is, kan ook bezaaid zijn met tegenslagen en tegenspoeden. Maar in ieder geval geeft de Heere op zulke momenten wel tijd om ons te bezinnen.

Als Petrus daar, voordat hij naar binnen gaat in het paleis van de hogepriester, buiten moet wachten, dan is dat ook opdat hij nog tot bezinning zou komen. Dan is het opdat hij zou vragen wat we gezongen hebben met Psalm 26. Maar dan, Petrus wordt vanwege contacten die hij heeft met een van de discipelen, een van de volgelingen van de Heere Jezus die zich wel binnen het paleis van de hogepriester bevindt, uiteindelijk toch binnengelaten. Dan zien we hem gaan. Dat paleis van de hogepriester, kinderen, dat was, wij zouden zeggen, een hele verzameling gebouwen, een gebouwencomplex. Dus Petrus gaat eerst het poortgebouw door. Dat is voor hem opengedaan. En hij komt door dat poortgebouw heen op een soort onoverdekte binnenplaats. Dat wordt in de Bijbel genoemd de zaal van de hogepriester. Maar bij de zaal moet u dus niet denken aan een overdekte zaal zoals wij die kennen, maar in dit geval aan een onoverdekte binnenplaats, waar allerlei soldaten en de tempelwacht zich bevonden. Ze warmden zich bij een kolenvuur, zo weten we, want de voorjaarsnachten in Israël waren koud. En ergens in een van de aangrenzende vertrekken wordt de Heere Jezus verhoord.

Petrus komt daar op die binnenplaats, in die zaal van de hogepriester, en hij ziet geen andere oplossing dan dat hij zich daar bij het vuur vervoegt. Te midden van die mannen die daar aan het wachten zijn, hoopt hij iets op te vangen van de Heere Jezus. Zal hij misschien iets horen? Zal hij iets zien van hoe het met Hem gaat? Terwijl Petrus daar staat, te midden van de vijanden van Christus, is er ineens – we kijken even terug vanuit onze tekst naar vers 56 – een zeker dienstmaagd die hem bij het vuur ziet zitten. Haar ogen op hem houdende, zegt zij: *Ook deze was met Hem*. Dat dienstmeisje herkent Petrus in het licht van de vlammen en ze zegt het stellig: *Deze was ook*

met Hem. En wat moet Petrus dan zeggen? Vers 57: Maar hij verloochende Hem, zeggende: Vrouw, ik ken Hem niet.

Petrus, drie jaar geleden door Christus Zelf opgezocht en geroepen tot discipel, tot volgeling gemaakt. Petrus, door Christus meegenomen door het Joodse land, zoveel wonderen gezien, zoveel onderwijs ontvangen. Petrus, bent u het vergeten hoe Christus Zijn hand uitstreckte naar uw schoonmoeder toen ze met ernstige koorts op bed lag en Hij haar genas? Petrus, bent u het vergeten toen u wegzonk in de golven en Christus Zijn hand naar u uitstreckte en u omhoog trok? Maar Petrus zegt het, hoe aangrijpend: *Ik ken Hem niet*. En u weet wel, 'kennen' heeft in de Bijbel een hele diepe betekenis. Dat betekent ook 'liefhebben'. Dus er zit iets in van: ik ken Hem niet, maar er zit ook iets in van: ik heb Hem niet lief. Petrus bedoelt te zeggen: er is geen band tussen Hem en mij. Dat is de betekenis van de verloochening van Petrus.

We weten uit een van de andere evangeliën dat op dit moment de haan voor de eerste keer gekraaid heeft. En Petrus heeft er geen acht op geslagen. Hij is wel onrustig geworden. Petrus trekt zich vanuit die binnenplaats, waar een vuur brandde en het licht van het vuur zich wat verspreidde, wat terug naar het poortgebouw waar hij vandaan kwam, waar hij doorheen gekomen was. Daar is het iets donkerder. Hij staat daar wat in het beschuttende duister en hij wacht af. Zal hij hier misschien iets horen? Zal hij iets opvangen van hoe het met Christus, met zijn Meester, zou gaan?

Dan lezen we in vers 58: *Een ander, hem ziende, zeide...* Voor de tweede keer wordt Petrus aangesproken. Voor de tweede keer wordt gezegd dat hij een volgeling van de Heere Jezus is. En Petrus ontkent het opnieuw. Hij spreekt heel kort. We lezen het aan het slot van vers 58: *Mens, ik ben het niet*. Elders kunnen we lezen dat Petrus op dit moment al een eed heeft gezworen. Dat hij dus heeft gezegd: *Ik zweer dat ik geen volgeling, geen discipel van Christus ben. Ik ken Hem op geen enkele wijze*. De tweede verloochening.

Dan gaat er een uur voorbij. Zo staat er in vers 59: *Als het omtrent een uur geleden was*. Een uur waarin Petrus toch wel steeds meer gewaarschuwd zou kunnen zijn door alle omstandigheden en door alles wat er tot nu toe gebeurd is. Petrus, nu hebt u uw Meester al tot tweemaal toe verloochend. Ook een uur waarin we de indruk krijgen dat door het paleis van de hogepriester steeds meer het gerucht gaat: er is binnen de muren van dit paleis een discipel, een volgeling van de Heere Jezus. En dan, na een uur, lezen we in vers 59: *Bevestigde dat een ander*. En hij zegt het met grote stelligheid: *In der waarheid, ook deze was met Hem, want hij is ook een Galileër*. En dan zegt Petrus het in vers 60: *Maar Petrus zeide: Mens, ik weet niet wat gij zegt*. Met andere woorden: ik weet niet wat u bedoelt, ik weet niet waar u het over hebt.

In een van de andere evangeliën is bij die derde verloochening te lezen dat Petrus zichzelf begon te vervloeken en begon te zweren. Dat betekent dat Petrus heeft gezegd: *De alwetende God die in de hemel is, weet dat ik Hem niet ken. En de rechtvaardige God mag mij straffen in Zijn toorn als ik wel een discipel, wel een volgeling van Christus ben. Ik ken Hem op geen enkele wijze. Er is geen enkele band tussen Hem en mij. Ik ken Hem niet. Ik ben geen discipel. En ik weet niet waar gij het over hebt*. Dat is de drievoudige verloochening van Petrus.

We proberen, gemeente, om wat lijnen van toepassing te trekken. Dan moeten we nog even bedenken wat die verloochening van Petrus nu precies was. Petrus, we zeiden het al tegen elkaar en u weet dat, heeft drie jaar lang met zijn Meester verkeerdt. Christus heeft hem zoveel onderwijs gegeven, zoveel genade geschonken, zo Zijn nabijheid laten ervaren. Er is een moment geweest dat de Heere Jezus zei: *Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona, want vlees en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar Mijn Vader, Die in de hemelen is*. Petrus had zoveel door genade mogen leren. En nu komt hij vanuit die omgeving midden tussen de vijanden van Christus te staan. Mensen die

Hem niet kenden, mensen die Hem zojuist gegrepen hadden. En midden in die kring van vijanden komt de vraag naar hem toe: *Bent u ook een van dezen?* Dan staat er in de gedachte van Petrus heel wat op het spel. En dan valt Petrus in één keer in een verloochening van zijn Meester.

Laten we het maar heel eenvoudig en heel praktisch zeggen: dan durft hij niet meer voor zijn Meester uit te komen. Als we de lijn dan even praktisch proberen door te trekken: we zijn hier vanmorgen in de kerk, dat is goed. We zijn misschien op verschillende momenten in ons leven in een christelijke omgeving, waar het Woord van de Heere gezag heeft. En dan ineens komen we daarbuiten, in een omgeving van, laat ik maar zeggen, mensen die God en Zijn Woord niet kennen. Dan wordt er gevraagd, of dan wordt er iets gezegd over de Heere en over Zijn dienst, misschien spottend. Dan wordt er gevraagd naar onze omstandigheden. En wat zeggen we dan? Komen we dan uit voor de naam van de Heere? Voor de dienst van de Heere, voor Zijn Woord? Of zwijgen we?

We zitten misschien op een verjaardag in een gezelschap. Het gaat over allerlei dingen en ineens gaat het over allerlei zonden. We hebben zondag nog in de kerk gezeten, we hebben de geboden van de Heere gehoord, en we zwijgen. Ziet u, gemeente, hoe verloochening van de naam van de Heere Jezus zo heel dichtbij kan komen, ook in de praktijk van het gewone leven? Of er moet gebeden worden voor het eten, en je bent te midden van allemaal mensen die nergens aan doen. Het komt zo even op je af. Maar je hebt toch niet de moed om je handen te vouwen en je ogen te sluiten, of te vragen om stilte om Gods naam te belijden, te midden van mensen om je heen die Hem niet kennen.

En dan staat er misschien nog niet eens zoveel op het spel. Er is niet eens zo'n dreigend gevaar als dat er bij Petrus was. Maar wat kunnen wij ook op die manier de Heere Jezus al veel verloochenen? En dat zou met allerlei voorbeelden aan te vullen zijn. Want verloochenen is wel heel bijzonder iets wat mensen kunnen doen die Hem kennen. Iedere zonde, kind van God onder ons, is het niet een verloochening van Christus? Zegt u met die zondige woorden, met die zondige keus, met die zondige daden ten diepste niet: *Ik ken Hem niet?*

Verloochenen, Christus verloochenen met onze zonde, met onze schuld. Wat kan er soms ook een valse schaamte zijn? En daarom komt Petrus zo dichtbij. Petrus is, zoals Calvijn zegt in zijn verklaring, zo'n verootmoedigende spiegel voor ons. Als Petrus, een man die toch veel genade mocht kennen en veel van de Heere geleerd had, al gebracht wordt tot het verloochenen – en wat is verloochenen toch een verschrikkelijke zonde – wie zou zich vanmorgen boven een Petrus durven verheffen? Wie zou er van zichzelf durven zeggen: nou, daar zal ik wel nooit toe in staat zijn? Ik hoop natuurlijk dat er op de bodem van uw hart iets liggen mag dat zegt: *O Heere, bewaar me ervoor.* Want dat zou toch wel het allerergste zijn als ik Uw naam zou verloochenen. Maar tegelijkertijd is Petrus een waarschuwende, een verootmoedigende spiegel.

2. Wat Zijn ogen zeggen

Deze Petrus, die de Heere Jezus zo verloochend heeft tot driemaal toe, gewaarschuwd van tevoren door de waarschuwingen van de Heere Jezus, gewaarschuwd op het moment zelf door alle omstandigheden heen, deze Petrus wordt aangezien door de Heere Jezus Christus. We lezen in onze tekst, begin van vers 61: *En de Heere, Zich omkerende, zag Petrus aan.* Wat betekenen die woorden precies?

Wel, we moeten het ons zo voorstellen dat het eerste gedeelte van het verhoor van de Heere Jezus door Kajafas ten einde is gekomen. We weten dat de Heere Jezus, nadat Hij verhoord is, nadat er valse getuigen tegen Hem zijn verzameld, op een moment komt dat dat eerste verhoor een einde neemt en dat de Heere Jezus wordt weggeleid om bespot te worden door de dienaren van de

overpriesters en van de schriftgeleerden. En op dat moment heeft de derde verloochening van Petrus naar alle waarschijnlijkheid geklonken. Het is het moment dat de Heere Jezus vanuit de ene zaal in het paleis van de hogepriester naar een ander vertrek wordt geleid. Op dat moment passeert de Heere Jezus Petrus bijna rakelings. Hij komt bijna langs hem heen. En terwijl Petrus daar staat, en de echo van zijn vervloekingen en van zijn bezweringen nog weerklinken – *Ik ken Hem niet en ik weet niet wat gij zegt. Ik zweer dat ik Hem niet ken* – zoeken de ogen van de Heere Jezus Petrus. Er staat in vers 61: *En de Heere, Zich omkerende, zag Petrus aan.* Dus Zijn ogen zoeken Petrus. En dan zeggen die ogen zo ontzaglijk veel. Ik stip maar een paar dingen aan.

Het zijn allereerst de ogen van de alwetende Zaligmaker. Met die ene blik zegt de Heere Jezus Christus het: *Petrus, Ik weet alle dingen. Ik weet alles van u. Petrus, Ik weet hoe Ik u heb gewaarschuwd. Petrus, Ik weet hoe u in het donker van de hof Mij hebt verlaten, maar hoe u tegen alle waarschuwingen in toch bent omgekeerd. Petrus, Ik heb u zien staan buiten aan de poort van het paleis van de hogepriester. Ik heb u naar binnen zien gaan. Ik heb u zien staan in Mijn alwetendheid, warmend bij het vuur. Ik heb die eerste keer gehoord, Petrus, dat u Mij verloochende en dat u zei: Ik ken Hem niet. Ik heb uw tweede verloochening gehoord, Petrus, toen u daar stond in dat poortgebouw, wat teruggetrokken in het duister, en toen u het zei: Ik ben het niet, mens. Ik heb uw eedzweringen gehoord, Petrus, toen er voor de derde keer gezegd werd dat u een van Mijn discipelen was. Ik heb gehoord hoe u Mij verloochend hebt. En Ik heb gehoord hoe u uzelf vervloekt hebt en hoe u het gezegd hebt, Petrus, dat u Mij niet kende. Ik heb gehoord hoe u van uw kant de band volledig met Mij doorgesneden hebt. Ik heb alles gehoord.*

Christus ziet Petrus aan in Zijn alwetendheid. Als Hij vanmorgen vanuit het Woord van de prediking ons aanziet, ziet Hij ons aan in Zijn alwetendheid. Hij, die alle dingen weet. Als Hij in gedachten teruggaat naar al die gebeurtenissen die er zijn – sommige misschien bekend bij anderen, maar sommige ook niet. Als Hij zegt: *Ik weet waar je was, jongere, afgelopen week. Ik weet waar je was gisteravond. Ik weet waar je naar op zoek bent in je jonge leven. Ik weet wat je zoekt op je mobiel. Ik weet wat je kijkt. Ik weet alle dingen van uw leven.* Is er dan geen reden om, bevreesd, een diepe overtuiging te krijgen vanmorgen van de alwetendheid van Christus? Hij weet alle dingen. Er is niets in uw leven wat u voor Hem verborgen kunt houden.

En ik weet ook, dat kan juist voor een kind van God zo'n grote troost zijn, dat de Heere alle dingen weet. Maar vanuit de tekst van vanmorgen wil ik het vooral bespreken als iets ontmaskerends, als iets ontdekkends. Dat moet ook. De Heere weet alle dingen. Hij kijkt door de buitenkant, door ons gedrag heen, tot in de bodem van uw en van jouw hart. Hij ziet onze bedoelingen. Hij weet alles. Heeft Christus u zo wel eens aangezien? Als je nu onrustig wordt, als er nu op de bodem van je hart je geweten gaat spreken, heeft Christus je wel eens zo aangezien in Zijn alwetendheid?

Ten tweede, wat er ook opgesloten ligt in die blik van Christus: het is niet alleen de blik van een alwetende Zaligmaker, het is ook de blik van een lijdende Zaligmaker. Wat heeft Hij in de achterliggende uren ontzaglijk zwaar geleden? Hij is in de hof van Gethsémané geweest. Daar is de beker van de toorn van God op Hem afgekomen, aan Zijn lippen gezet. Daar heeft de toorn van God zo zwaar op Hem gedrukt dat Zijn zweet op de aarde afliep, *gelijk grote druppels bloed*, zoals het Woord van de Heere het zegt. Toen is Christus verraden door Judas. Toen is Hij verlaten door al Zijn discipelen. Toen is Hij als een misdadiger gebonden. En met gebonden handen naar de hogepriester geleid. Daar is Hij in de achterliggende uren verhoord, vals beschuldigd. Wat heeft Christus zwaar en diep moeten lijden?

Als Hij nu, en in gedachten zien we Hem gaan, zo vlak langs Petrus heen, en als Zijn ogen nu de ogen van Petrus zoeken en in de ogen van Petrus blijven haken, dan zijn dat niet alleen de ogen

van een Christus die alles weet, een alwetende Zaligmaker, maar het zijn ook de ogen van de lijdende Zaligmaker. Er ligt zo nameloos veel verdriet in Zijn ogen. *Petrus, moet Ik bij alles wat Ik lijden moet ook dit nog dragen, wat Ik zojuist gehoord heb, dat u Mij tot driemaal toe verloochend hebt? Petrus, heb Ik u dan niet opgezocht? Petrus, heb Ik Mij dan niet ontfermd over uw schoonmoeder? Petrus, heb Ik u geen onderwijs gegeven? Petrus, was er niet dat moment in uw leven dat u het moest zeggen: Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mens, maar dat Ik u toch achter Mij aantrok? Petrus, heb Ik uw hand niet gegrepen toen u wegzonk in de golven? Petrus, heb Ik u niet gewaarschuwd? En heb Ik het niet met Mijn liefde tegen u gezegd: Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen? Petrus, doet u Mij dit aan? Ook dit, Petrus, dat u Mij niet kent?*

De blik van een lijdende Zaligmaker, in Wiens ogen zo nameloos veel verdriet te lezen valt. Gemeente, heeft Christus u wel eens zo aangezien ook? Kijk, als de Heere je gaat aanzien in Zijn alwetendheid, wat gebeurt er dan? Dan kun je een kneep krijgen in je geweten. Dan kun je onrustig worden. Dan denk je: oh, als de Heere alles weet en Hij weet wat ik gedaan heb, en ik moet Hem ooit een keer ontmoeten, hoe zal het dan zijn? Dan kun je onrustig worden. Dat is nog iets, zo zouden we kunnen zeggen, van het algemene werk van de Heilige Geest. Dat moet je niet verachten, want dat zijn bemoeienissen van de Heere. Maar als het nu aan ons ligt, en misschien dat iemand het wel herkent, dan zijn we een poosje onrustig. Dan worden we misschien even wat ernstiger en serieuzer. Dan gaan we toch nog weer door, ten diepste onveranderd.

Maar als Christus nu als de lijdende Zaligmaker een mens aanziet, ja, dan kom je erachter: Hij weet niet alleen alle dingen van me, maar dan wordt zonde, zonde tegen een goeddoend God. Dan wordt je hart eronder verbroken. Dan ga je er iets van zien hoe erg de zonde is. En dat kan wat de mate betreft en de trap betreft, zoals dat wel gezegd wordt, heel verschillend zijn. Maar één van de dingen die kenmerkend zijn als de Heere iemand overtuigt van zijn zonde, dat is wel dit: dat je gaat zien, niet alleen maar dat je gezondigd hebt, maar dat je ook iets gaat zien van hoe erg het is. *Nooit heeft iemand zoveel kwaad tegen zoveel goeds bedreven.*

En de Heere, Zich omkerende, zag Petrus aan. Dat was de blik van een alwetende Zaligmaker. Dat was de blik van de lijdende Zaligmaker die tegen Petrus zegt: *Petrus, heb Ik u dan niet gewaarschuwd? Heb Ik u niet liefgehad? Heb Ik u niet opgezocht? Petrus, hoe kunt u nu al die dingen verloochenen? Hoe kunt u nu van uw kant al die dingen doorstrepent? En dat is toch iets wat ook iemand die genade kent bij ontdekkend licht wel eens zou herkennen: dat die verloochenaar Petrus niet ver bij je vandaan is, maar dat je die ook moet vinden in je eigen hart. Dat je het ook moet zeggen: Heere, wat heb ik toch van mijn kant een streep gezet door al die dingen die U schonk? Wat heb ik het toch verzondigd en toch verbeurd? Wat heb ik U verloochend?*

En als de Heere Jezus Christus je dan echt gaat aanzien vanuit Zijn Woord en door Zijn Geest, dan word je hart daaronder verbroken. Dan wordt het ook zo'n wonder. En dat is het derde facet en het laatste facet van de blik van Christus, wat ik nog even wil belichten. Dan wordt het ook zo'n wonder dat het ook de blik is van een getrouwe, ontfermende Zaligmaker. Want dat ligt er in die blik van de Heere Jezus Christus ook. Het is voor Petrus ook een liefdesblik geweest. Christus' ogen hebben het zonder woorden gezegd: *Petrus, nu hebt u wel gezegd dat u Mij niet kent, maar Ik ken u wel. Petrus, nu hebt u van uw kant geprobeerd met uw verloocherende woorden om de band met Mij te ontkennen en door te snijden, maar Petrus, van Mijn kant heb Ik u lief, want Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde. Daarom heb Ik u getrokken met koorden van goedertierenheid. Petrus, Ik zal voor u de dood ingaan. Petrus, u ontkende het wel. U hebt gevloekt en u hebt gezworen dat u Mij niet kende, maar Petrus, Ik heb gezworen dat Ik u wel ken en dat Ik Mij zou geven voor u, in uw plaats. En een van de zonden, Petrus, waarvoor Ik het bittere lijden en sterven moet ondergaan,*

dat is de zonde van uw drievoudige verloochening. En Petrus, al hebt u het nu met vervloekingen, met eedzweringen in alle toonaarden ontkend dat u Mijn volgeling, dat u Mijn discipel, dat u Mijn kind bent, maar Petrus, Ik zal het niet ontkennen. Terwijl u ontrouw bent, blijf Ik getrouw.

Christus heeft Petrus aangezien in Zijn ontfermende liefde. Het was wel een verwijtende liefde – *Had Ik u niet gewaarschuwd?* – maar het was ook een ontfermende liefde. En dat heeft Petrus' hart verbroken.

3. Waar Zijn ogen brengen

Dan zijn we bij onze derde en onze laatste gedachte: waar de ogen van Christus Petrus brengen. Ja, waar brengt die blik van Christus een mens? Daar ligt ook wel een toets in. We begonnen de preek met de vraag: bent u heel persoonlijk aangezien door de Heere Jezus Christus? Niet in een visioen, in een verschijning, dat bedoel ik niet, maar vanuit het Woord. Dat het Woord zo kwam en zo werd toegepast door de Heilige Geest, dat heel je leven kwam te staan in het licht van Gods alwetendheid, dat je ontdekt werd aan je schuld, en dat het in het licht van het lijden van de Heere Jezus Christus zo bitter werd, maar ook dat je mocht weten van die genade van de Heere Jezus Christus, van die onbegrijpelijke liefde van Hem, die Hij wil bewijzen aan verloochenaars, aan schuldenaars, aan zondaren en aan doelmissers.

Geliefde gemeente, wij kunnen dat derde, die ontfermende blik, nooit losmaken van die andere twee facetten. Wij mogen natuurlijk nooit zomaar even uit de tekst halen wat ons wel aanstaat en zeggen: nou, dominee, dat derde vond ik wel mooi, over die ontfermende Christus, daar wil ik veel van horen. Ja, dat mag natuurlijk, dat u daar veel van wilt horen, maar het mag natuurlijk niet dat je zegt: maar van die alwetende Christus, daar wil ik eigenlijk niet van weten, en van die Christus die me schuldig stelt en die mijn hart verbreekt, nee, dat hoeft voor mij niet, dat slaan we maar even over. Nee, dan bedriegen we onszelf. Christus is een ongedeelde Christus. Hij Die de alwetende is, Hij Die de lijdende Zaligmaker is, wil – en wat is dat een wonder als je daar iets van mag gaan zien – ook een ontfermende Zaligmaker zijn, zelfs voor Petrus.

En wat werkt het dan uit? Waar brengt het dan? Ik zei het u al aan het begin van de preek. Heel kort nog, op twee plaatsen. Het brengt allereerst terug bij het Woord. Zo staat het er in vers 61b: *En Petrus werd indachtig het woord des Heeren, hoe Hij hem gezegd had.* Wat betekent dat, kinderen, indachtig? Daar zit het woord 'gedachte' voor een deel in. Dat betekent: de Heere bracht door Zijn Heilige Geest het Woord dat Hij eerder gesproken had weer in de gedachte van Petrus terug, en dieper nog in zijn hart terug. Toen werd Petrus teruggebracht bij het Woord dat Christus al eerder gesproken had. Wat voor Woord was dat? De Heere had natuurlijk heel veel tot Petrus gesproken, maar Petrus wordt hier teruggebracht bij een ernstig waarschuwend Woord. Kijkt u maar aan het slot van vers 61: *Hoe Hij hem gezegd had: Eer de haan gekraaid zal hebben, zult gij Mij driemaal verloochenen.* En in het licht van die waarschuwing werd de schuld voor Petrus zo groot. *Wat heb ik gedaan? Ik heb mijn Meester niet geloofd. Ik heb tegen Zijn waarschuwingen in en tegen Zijn waarschuwende liefde in gezondigd.*

Hij werd teruggebracht bij het Woord wat de Heere gesproken had. Dat is iets wat altijd gebeurt als de Heere een mens gaat aanzien door Woord en Geest. Dan word je teruggebracht bij het Woord, ook bij de waarschuwingen, bij de beschuldigingen. In het licht daarvan wordt je schuld zo aangrijpend.

Ten tweede, waar de blik van Christus Petrus bracht, vers 62: *Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.* Calvijn zegt, nog een keer Calvijn, die zo'n eerlijke Schriftuitlegger was en ook veel inzicht had in het hart van een mens, het verdorven hart van een kind van God: Petrus heeft zich nog

geschaamd. Hij is bevreesd geweest om te wenen te midden van de vijanden, want hij was nog bang dat hij daar alsnog tevoorschijn zou komen als een discipel van Christus. Daarom is hij ook naar buiten gegaan. We maken van Petrus niet een lieve man die door een vergissing een paar keer in de zonde viel. Petrus was in zichzelf – ach, wat was er van Petrus te verwachten?

Maar er zit ook iets anders in dat feit dat hij naar buiten ging. Dat begrijpen we allemaal wel. Petrus moest de eenzaamheid opzoeken. Dat ook. Hij moest een plaats gaan zoeken waar hij zijn hart voor de Heere ging uitstorten en waar hij het ging uitschreeuwen. Ja, we zouden het kunnen zeggen met die bekende regels uit het gedicht: *Nooit heeft iemand zoveel kwaad tegen zoveel goeds bedreven.* Want Petrus' hart was ook verbroken door de liefde van Christus. En hij had die liefde van Christus in Zijn ogen gezien. En hij had zijn eigen schuld en zijn eigen afmakingen gezien. Toen bleef er over een verbroken hart en een verslagen geest. De tekst zegt: *Petrus, naar buiten gaande, weende bitterlijk.*

Berouw over de zonde voor een kind van God is ook wel, en dat is volop Bijbels, bitter, bitter. *Heere, wat heb ik toch gedaan? Wat is een van de ergste dingen als je je zonde moet belijden en moet betreuren? Dat weet u die genade kent. Een van de ergste dingen is dat je het niet meer goed kunt maken en dat God het zo waard is. Wat wordt dat bitter. En toch, ik geloof ook wel dat er iets, zoals professor Wisse dat zegt, dat er iets zoets is geweest in de tranen van Petrus. Iets zoets, ja, daarin dat Petrus een Adres mocht hebben. Hij heeft die tranen toch uitgeweend voor het aangezicht van een alwetende God, met op het netvlies van zijn ziel, als ik het zo zeggen mag, de ogen van Christus die hem aangezien hadden en die hadden gezegd: *Al bent u Mij tot driemaal toe zo ontrouw geweest, Ik zal u niet loslaten. Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde.**

Zo heeft Petrus geweend, in verbrokenheid van het hart en in bitterheid, en toch niet in de wanhoop. Dat niet. Maar zijn hart uitstorend voor de Heere. Gemeente, kent u die plaatsen, niet alleen voor het eerst, maar ook bij vernieuwing? Dat we mogen wel bidden of we bewaard worden voor zo'n val in de zonde als Petrus, dat ben ik natuurlijk helemaal met u eens als u dat zegt. Zo'n val is er niet iedere dag, als het goed is. Maar over uw dagelijkse zonden en struikelingen en afmakingen evenzeer, kent u die plaats waar uw hart uitstort voor de Heere, waar u in de eenzaamheid uw schuld voor Hem belijdt?

Petrus moest naar buiten gaan. Hij kon niet langer binnen blijven. Hij is er ook helemaal uitgevallen met al zijn goede bedoelingen en met al zijn liefde. Want dat was Petrus' blindheid en zijn dwaasheid. Hij dacht dat hij ook nog wat kon bijdragen aan het lijden van de Heere Jezus, en dat hij zijn leven ook wel kon geven. En ten diepste zat daarin dat hij ook nog mee kon betalen. Petrus moest naar buiten gaan. Petrus wilde naar buiten gaan om zijn hart uit te storten. Maar, en dat is het laatste voor vanmorgen, Petrus mocht ook. Hij hoefde niet langer in het paleis van de hogepriester te blijven. Christus blijft voor hem achter, onder de toorn van God. *Ik voor u, daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven.*

En die Zaligmaker, Die zo Zijn hart verklaart in onze tekst, leeft nog, zoekt nog zondaren die niet beter zijn dan Petrus. Hij wil ze nog aanzien in Zijn alwetendheid, om uw hart te verbreken, maar ook om op Zijn tijd Zijn onpeilbare zondaarsliefde te verklaren. En als u er iets van kennen mag, brengt het u bij het Woord, voor Gods aangezicht, in de verbrokenheid van uw hart.

Amen.